



# สังขามสังคก วรรณสาทิศ

ของ

พระยาศรีสุนทรโวหาร  
(น้อย ภาสกรทางกูร)



ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม  
ให้พิมพ์ขึ้นพระราชทาน

ในงานเฉลิมพระชนมพรรษา

พุทธศักราช ๒๔๑๔

## คำนำ

หนังสือ “สยามสาธก วรรณสาทิศ” เป็นตำรารวมศัพท์  
ภาษามคธบรรดาที่ใช้อยู่ในภาษาไทย ทั้งในภาษาง่ายและภาษา  
ยาก มีบานแพนยกบอกว่า พระยาศรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจาร-  
ยางกูร) แต่งสำหรับทูลเกล้าฯ ถวายพระบาทสมเด็จพระจุลจอม  
เกล้าเจ้าอยู่หัว แต่มีได้บอกวันเดือนปีที่แต่งไว้ สันนิษฐานว่าจะ  
แต่งเมื่อปลายอายุขัยของท่านแล้ว

ต้นฉบับหนังสือนี้เป็นสมุดฝรั่งเขียนด้วยตัวหมึก เก็บอยู่  
ที่สำนักราชเลขาธิการมานานหลายรัชกาล ไม่มีใครได้สังเกตเห็น  
และทราบว่า เป็นผลงานของพระยาศรีสุนทรโวหารที่หลงเหลือ  
ซ่อนเร้นอยู่อกชนหนึ่ง เมื่อค้นต้นฉบับได้ใน พ.ศ. ๒๕๐๓ เจ้า  
หน้าที่สำนักราชเลขาธิการจึงนำมาคัดสำเนาขึ้นใหม่พร้อมทั้งได้  
แปลงอักษรขอมที่ใช้เขียนคำศัพท์ ออกเป็นอักษรไทย

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระราชดำริว่า หนังสือ  
“สยามสาธก วรรณสาทิศ” เป็นหนังสือเก่าที่มีค่าควรแก่การศึกษา  
และรักษาไว้ให้ถาวรสืบไป จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พิมพ์  
ขึ้นพระราชทานในงานเฉลิมพระชนมพรรษา พุทธศักราช ๒๕๑๔  
น.

สำนักราชเลขาธิการ

วันที่ ๕ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๑๔





พระยาตรีสุนทรโวหาร (น้อย ติงการยางกูร)





๒๖๖๕  
ต้นฉบับหนังสือ “สยามสาธก วรรณศาสตร์”



ที่พระพุทธรูป พระยาวิเศษญาณ  
ลดาบ บรมนาถบพิตร (น้อย) กิตติ  
อักษรวิเศษอักษรวิเศษ ๆ จิตรกรรมเป็นภาพไว้ เพื่อ  
พระเศียรพระคุณ เดิมพระปฐมญาณ

แต่ภายหลังที่กษัตริย์เป็นกษัตริย์ไทย จึงเป็นตาม  
ลักษณะ กษัตริย์... ซึ่งคนโดยใช้นามแต่ไปมากแล้ว  
ใช้พูดกันจนผิดเพี้ยนไปมากแล้ว  
ลักษณะ กษัตริย์ กษัตริย์ กษัตริย์ กษัตริย์ กษัตริย์  
ลักษณะ กษัตริย์ กษัตริย์ กษัตริย์ กษัตริย์ กษัตริย์

คำมกรที่กษัตริย์ กษัตริย์ กษัตริย์ กษัตริย์



ผู้จะศึกษาศาสตร์ภาษาอักษร ควรตั้งสติความ  
 สงบจิตโดยละเอียด ค่อยทำสมาธิจนจะละเอียดทุก  
 กายมาก แล้วนึกขมิบกหนึ่งก็แปลความเป็นอย่างอื่น  
 ไป บางทีเขียนกับช่วยทวนสักคนแล้วไม่สักคน  
 เช่นคำ สธ ทวีป สฐ ทักทิก ทักทิว  
 สข ทักทเว สข ทักทวี สธ ทักทวิน  
 สฐ ทักทวิยชน เช่นนี้แปลทวนอย่าง  
 บางทีเขียนกับช่วยทวนแล้วแปลทวน เช่นคำท  
 สข ทักทเว สข ทักทวี สข ทักทวิน  
 สข ทักทเว สข ทักทวี สข ทักทวิน  
 บางทีเขียนกับช่วยสังกะ เช่นคำ อักษร ทักทเว  
 อักษร ทักทเว อักษร ทักทวี อักษร ทักทวิน  
 อักษร ทักทเว อักษร ทักทวี อักษร ทักทวิน



ครุฑารณ	ชื่อเมือง
ครุฑาร	ท่าเทียบจกทัพ
ครุฑาร	ท่าออกไม้
ครุฑาร	ท่าออกกำ
ครุฑาร	ท่าโคง ท่าโคงหก
ครุฑาร	ท่านกเทศ
ครุฑาร	ท่าเกณฑ์ คู่กับโยก
ครุฑาร	ท่าส่วย ท่าภาษี
ครุฑาร	ท่าช่วยใคร ท่าช่วยสิ่งใด
ครุฑาร	ท่าต้นเมก
ครุฑาร	ท่าพ ท่าท้าวพระเมก







સંધ્યામસાંઠા



ข้าพระพุทธเจ้า พระยาศรีสุนทรโวหาร ภูวนปริชามาตย  
บรมนารถนิตยภักดี พริยพาห (น้อย) คัดคัดอักษรศัพท์ภาษามคธ  
ต่าง ๆ จัดรวบรวมเป็นพวกไว้ เพื่อจะฉลองพระเดชพระคุณ เถลิง  
พระบัญญาบารมี

แลภาษามคธที่ตกลงเป็นคำใช้ในภาษาไทย จัดเป็นสามสถาน  
คือคำมคธ ซึ่งคนไทยใช้กันมาแต่โบราณนานมาแล้ว ใช้พูดจากัน  
จนสนิทเป็นภาษาของตัว รู้ทั่วกันทั้ง ชาย } ตลอดจนถึงเด็ก ๆ ก็  
หญิง }  
รู้ได้ ดูจกัว่า บาป บุญ แล เเคราะห์ กรรม เป็นต้น เรียกว่ามคธ  
แปลงจัดเป็นสฐานที่ ๑

คำมคธที่จำเภาะรู้แต่ท่านผู้มบัณฑิต แลผู้ทขวนขวาย  
ศึกษาในคำสูงคำต่ำ คือราชภาษาราชาศัพท์นั้นจัดเป็นสฐานที่ ๒

คำมคธซึ่งจำเภาะรู้แต่จำพวกจินตกระวี ทรุคตขอเสียงแล  
กาศย์กลอนพากย์ฉันทต่าง ๆ ถึงไม่เรียนพระคัมภีร์ไตรปิฎกก็แต่  
มักศึกษาเล่าเรียนศัพท์มคธต่าง ๆ ไว้สำหรับใช้ในคำกลอนไม่ให้  
ขัดขวางนั้น เป็นสฐานที่ ๓

คำมคธใช้กันอยู่ในภาษาไทย เป็น ๓ สฐานดังนี้ จะจัด  
รวบรวมคำมคธสฐานที่ต้น ซึ่งคนไทยรู้ทั่วกันใช้เป็นคำไทยสนิท  
กับคำมคธสฐานที่ ๒ จัดคละปนกันเป็นหมวด ๆ ตามลำดับอักษร  
เรียกว่าสยามสาธก ยกเป็นแผนกหนึ่ง ดังนี้



## อकारะ ปวัตตะตา วาจา

อกตณฺณ	พูดกัน	ว่าเป็นคนอกตัญญู
อกุขร	„	ว่าเขียนอักษร
องค	„	ว่าพระองค์
อจฺฉริย	„	ว่าหน้าอัศจรรย์จริง ๆ
อชฺฌมาสย	„	ว่าอัชยาไศรย
อณฺณมณฺณ	„	ว่าเขาอัญญมัญญังกัน
อฏฺฐ	„	ว่าเบียฮัฐ
อฏฺฐทิสา	„	ว่าพระที่นั่งฮัฐทิศ
อฏฺฐิ	„	ว่าพระฮัฐ พระบรมฮัฐ
อตุตฺถก	„	ว่าพระอาทิตย์ฮัฐคงค์
อฏฺฐิงค	„	ว่าฮัฐฆางค์
อนฺตราย	„	ว่าเป็นอันตราย
อนฺธพาล	„	ว่าคนอันธพาล
อธิกรณ	„	ว่ายกอธิกรณ์
อธิฏฺฐาน	„	ว่าตั้งใจอธิฐาน
อนาถ	„	ว่าคุณาถ
อนิจฺจ	„	ว่าคุณเณจ
อนิจฺจํ	„	ว่าพุทฺโທ่พุดถังอนิจฺจอนฺตตา
อณฺ	„	ว่าอณฺ คຸ່กับปรมาณຸ



อนุกูล	พูดกัน	ว่าช่วยอนุกูลแก่นั้นเกิด
อนุกุม	„	ว่าอนุกรมล่ำดับ
อนุกุคห	„	ว่าช่วยอนุเคราะห์ด้วยเกิด
อนุชา	„	ว่าพระอนุชา
อนุชิต	„	ว่าพระยาอนุชิต
อนุญญาต	„	ว่าขออนุญาต ทรงอนุญาต
อนุมติ	„	ว่าอนุมติ รู้ตามกัน ตามใจไม่ขัด
อนุमान	„	ว่าอนุमानดู คเนดู
อนุโมทนา	„	ว่าโมทนาบุญเกิด
อนุสนธิ	„	ว่าอนุสนธิ สืบอนุสนธิ
อเนก	„	ว่าอเนก
อนนต	„	ว่าอนันต์
อมจจ	„	ว่าอำมาตย์
อริ	„	ว่าเพื่อนอริกัน
อรุณ	„	ว่าอรุณ แสงอรุณ <sup>๕</sup> ขึ้น
อลักฏ	„	ว่าอลงกฏ
อลักร	„	ว่าอลงกร
อลัการ	„	ว่าอลังการ
อสิวิส	„	ว่าอสรพิศม์
อสุร	„	ว่าอสุร อสุรยักษ
อสุซล	„	ว่าอัสสุซล



## อากาเร ปวัตตา วาจา

อากร	พูดกัน ว่านายอากร เงินอากร
อาการ	„ ว่าพระอาการประชวร
อากาศ	„ ว่าดินฟ้าอากาศ
อากรณ	„ ว่าอาเกียรติยศเกียรติยศ
อากุล	„ ว่าอากุลมุลมอ
อาคณเฑย	„ ว่าทิศอาคณเฑย
อาจริย	„ ว่าท่านอาจารย์
อาจิณฺณ	„ ว่าทำเป็นอาจิณ
อาณา	„ ว่าอาณา อาณาจักร
อาทิจุจ	„ ว่าดวงอาทิตย์
อาณุภาว	„ ว่ามีอาณุภาพ
อาโป	„ ว่าอาโปธาตุ
อาพพุโภ	„ ว่าเราอาพพุภัก
อาภรณ	„ ว่าเครื่องอาภรณ
อายุ	„ ว่าอายุ อายุวัน โฉนศุขังพลัง
อารกข	„ ว่าเทพาอารักษ
อารมฺมณ	„ ว่าใต้สติอารมณดี
อาราธนา	„ ว่าอาราธนาพระสงฆมา
อาราม	„ ว่าพระอารามหลวง
อาलय	„ ว่าอาลัย



อาวรณ	พูดกัน ว่าอาวรณ
อาวาส	„ ว่าอวาอวาส
อาวธ	„ ว่าสาตราอาวธ
อาสา	„ ว่ากองอาษาจาม อาษาเจ้านาย
อาหาร	„ ว่าเชิณร้บทานอาหาร

### อิกาเร ปวตฺตา วาจา

อิฏฺฐิก	พูดกัน ว่าแผ่นอิฐ
อิตฺติ	„ ว่าจบอิติม่อ
อิตฺถิ	„ ว่าอิษฺตรี มารยาสฺตรี
อิทธิ	„ ว่าอิทธิฤทธิ อวคอิทธิฤทธิ
อินฺโท	„ ว่าพระอินทร
อินฺทริย	„ ว่าอินทริย งามทงอินทริย
อิสฺสโร	„ ว่าเปนอิสระอยู่แก่ตัวฤ
อิสฺสโร	„ ว่าพระอิสฺวร
อิสฺสา	„ ว่าฤษยา อิจฺฉาฤษยากัน
อิสฺสาน	„ ว่าทิศอิสฺสาน
อิสฺสี	„ ว่าฤาษี

### อุกาเร ปวตฺตา วาจา

อุจฺจาร	พูดกัน ว่าไปอุจฺจาระ
อุตฺตร	„ ว่าทิศอุตฺตร
อุตฺตริ	„ ว่าพูดอุตฺตริ คือพูดยั้งเกินผู้อื่น

อุตฺตม	พูดกัน ว่าอุตฺตม
อุตฺ	„ ว่าอุตฺ
อุทฺย	„ ว่าพระอาทิตย์อุไทยไชแสง
อุทฺริ	„ ว่าพระอุทร
อุทฺธรณิ	„ ว่าความอุทฺธรณิ
อุทฺจฺจิ	„ ว่าความอุทฺจฺจิ ประหม่า
อุทฺทาหรณิ	„ ว่านำอุทฺทาหรณิ คือทำแบบอย่าง
อุทฺสิสฺส	„ ว่าอุทฺสิสฺสส่วนบุญให้ญาติ
อุปฺทฺทว	„ ว่าอุปฺทฺทว
อุปฺจาโร	„ ว่าอุปฺจาโรเขตอราม
อุปฺมา	„ ว่าอุปฺมาเหมือนคนนั้น
อุปฺชฺฌาย	„ ว่าพระอุปฺชฺฌาย
อุปฺาสนฺนิ	„ ว่าวันอุปฺาสนฺนิ
อุปฺโอสถ	„ ว่ารักษากุโปสถ
อุปฺโอสถาคาร	„ ว่าโอส
อุมฺงฺค	„ ว่าไปอุมฺงฺค ประตูกุมฺงฺค
อุสฺสภ	„ ว่าราชูปุสฺสภ
อุสฺสสาโห	„ ว่าอุสฺสสาโหเพียรไปเถิด

### เอกาเร ปวตฺตา วาจา

เอก	พูดกัน ว่าเป็นคนเอก ของเอก
เอราวโณ	„ ว่าข้างเอราวัณ



### โองการ ปวัตตฺตา วาจา

โองาส	พูดกัน ว่าขอโองาส
โองา	„ ว่าโองาสจริง ๆ
โองุจ	„ ว่าพระโองุ
โองุจ	„ ว่าอุ
โอรส	„ ว่าพระโอรส
โองาท	„ ว่าให้โองาท
โอสถ	„ ว่าพระโอสถ

### กการ ปวัตตฺตา วาจา

กณณา	พูดกัน ว่าราชีกัญ
กกกัญ	„ ว่าราชีกกรกัญ
กณุมพี	„ ว่ากระณุมภี ไพร์กณุมภี
กณณ	„ ว่าต่างพระเนตรพระกณ
กณณการ	„ ว่าดอกกรณิกา
กมม	„ ว่าบาปกรรม เคราะห์กรรม
กมมกร	„ ว่าทาสกรรมกร เครื่องกรรมกรณ
กมล	„ ว่าดวงกระมล
กร	„ ว่าพระกร ทองพระกร
กรณา	„ ว่าเอนคุกรณา ทรงพระกรณา
กตณญุกตเวท	„ ว่าเขาเป็นคนมีกตณญุกตเวท

กาค	พูดกัน	ว่ากา
กาม	„	ว่าบำกาม
กามคุณิ	„	ว่าหลงกามคุณ
กาย	„	ว่าร่างกาย
การ	„	ว่าการงาน
กาล	„	ว่าเวลากาล
การุณย์	„	ว่าไม่มีความเมตตาการุณ
กิจจ	„	ว่ากิจการ
กิตติยส	„	ว่าเกียรติยศ
กิลเส	„	ว่ากิลเส
กัญชร	„	ว่างากัญชร
กฏิ	„	ว่ากฏิ กระฎิ
กุนทล	„	ว่ากุนทล ว่าตัมห
กุมภ	„	ว่าราชกุมภ
กุมาร	„	ว่ากุมาร พระราชกุมาร
กุมารี	„	ว่านางกุมารี
กุด	„	ว่าตรกุดรุนชาติ
กุดล	„	ว่าก่อสร้างทางกุดล
กุดม	„	ว่าโกดม
กุดก	„	ว่าโกดก
เกลาส	„	ว่าเขาไกรลาส



โกฏฐิ พุตกัณ วามีทรัพนัถโกฏฐิ  
 โกธ ,, ว่าซิงโกรธ

### ขกาเร ปวัตตา วาจา

ขคค พุตกัณ ว่าพระขรรค พระขรรคไชยศรี  
 ขณ ,, ว่าในขณะนั้น คือในทันใดนั้น  
 ขตฺตีย ,, ว่ากรษัทรีย พระมหากรษัทรีย  
 เขตฺต ,, ว่าเขตแดน  
 เขม ,, ว่าสุขเกษม  
 เขฬ ,, ว่าพระเชพะ  
 ขณฺทสิมา ,, ว่าขอบขันทสิมา

### คกาเร ปวัตตา วาจา

คกงคา พุตกัณ ว่านางพระคกงคา สระสรคกงคา  
 คช ,, ว่าคชสาร  
 คณ ,, ว่าคณณะ  
 คตฺติ ,, ว่าคตฺติโลกย คตฺติธรรม  
 คมฺภีร ,, ว่าพระคัมภีร คัมภีรภาพ  
 ครุ ,, ว่าครุ ฤาครุสหุ  
 ครุฑ ,, ว่าพระยาครุฑ  
 คโห ,, ว่าเคราะห์ เปนเคราะห์กรรม

คหปติ	พูดกัน ว่าคฤหบดี วัคคหบดี
คหภูจิ	„ ว่าคฤหัฐ
คาวี	„ ว่านางคาวี เรื่องคาวี
การว	„ ว่าเคารพ นบนอบ
คิมหนุต	„ ว่าฤคคิมหนัต
คุณ	„ ว่าบุญคุณ ยกบุญยกคุณ
คฤ	„ ว่าคฤ แปลเบื่อนมฺตรคฤ
เคหา	„ ว่าเคหา บ้านช่องเคหา
โค	„ ว่าฝูงโค นมโค เสือโค โคกระบือ
โคตต	„ ว่าคำถึงโคตร
ฌราวาส	„ ว่าฌราวาส

### จการะ ปวัตตา วาจา

จกุกิ	พูดกัน ว่าจักร อาญาจักร จักรกลไถย
จกขุ	„ ว่าจักษุ บวยจักษุ
จตุ	„ ว่าจัตวา
จริต	„ ว่าจริตทำจริตกิริยา
จนท	„ ว่าพระจันทร
จนทน	„ ว่าแก่นจันทร
จาริต	„ ว่าจาริต เปนจาริตบ้านเมือง
จากวาโก	„ ว่านกจากพราว



จินตา	พูดกัน ว่าจินตาคิด แต่ใช้กันว่า แก้วเพชรนิล จินตา
จิตต์	„ ว่าจิตรใจ เจ้าดวงจิตร
จิวร์	„ ว่าผ้าจิวร สบงจิวร
จอร์	„ ว่าเจียร จำเนียรนานมา
จุนุณ	„ ว่าแหลกลเป็นจุน
จูล	„ ว่าจูลกระถิน
เจตีย	„ ว่าพระเจตีย
โจทก	„ ว่าโจทยพ้องหา
โจโร	„ ว่าโจร คะโมย

### ฉกาเร ปวัตตา วาจา

ฉตุต	พูดกัน ว่าราชวัตรฉัตรธง
ฉนุท	„ ว่าคำฉันท์
ฉว	„ ว่าศพ พระบรมศพ
ฉวี	„ ว่าพระฉวี ว่าผิว
ฉายา	„ ว่าพระฉาย คือเงากระจก
ฉเโก	„ ว่าไว้ไว้ฉเโก ว่าคนฉลาด

### ชกาเร ปวัตตา วาจา

ชน	พูดกัน ว่าประชาชน ปุถุชน
ชนปท	„ ว่าชนบท เมืองชนบท

ชโย	พูดกัน ว่ามีไชย ไชคไชย
ชรา	„ ว่าคนชรา
ชล	„ ว่าเมืองชลบุรี กระแสชล
ชลธิ	„ ว่าชลธิ
ชลธารา	„ ว่าชลธาร
ชาติ	„ ว่าตระกูลส่อชาติ
ชាយา	„ ว่านางชាយา แต่มักว่าฉายา
ชวิต	„ ว่าชีวิตร
ชีวหา	„ ว่าพระชีวหา
เชฏฐิ	„ ว่าพระเชฐฐา

### ฌกาเร

ฌาน	พูดกัน ว่าผู้ใดฌานสมาบัติ
-----	---------------------------

### ญกาเร

ญาตี	พูดกัน ว่าเปนนญาติกัน วงษญาตี
ญาณิ	„ ว่าทรงพระญาณ ปรีชาญาณ
ญตฺตี	„ ว่าสวคณฺตี

### ตกาเร ปวตฺตา วาจา

ตโป	พูดกัน ว่ามีตระบะเดชะ
ตรุณ	„ ว่ารฺนฺตรุณ



ดารกา	พูดกัน ว่าดวงตารา
ตาล	„ ว่าต้นตาล น้ำตาล
ตาปัส	„ ว่าตาบศ
คีรจฺฉาน	„ ว่าสัตว์เคี้ยวรฉาน
คีเวท	„ ว่าไตรยเพท รุ้จบไตรยเพท
คีสรณคฺคณ	„ ว่าพระไตรยสรณคคณ
ตุลา	„ ว่าราชคูลย์
เตช	„ ว่าฤทธิเดช ขอเดชะ
เตโชชธาตุ	„ ว่าเตโชชธาตุ
ตณฺหา	„ ว่าเจ้าตณฺหา บ้าตณฺหา

### ถกาเร

จฺฉาน	พูดกัน ว่าฉินฺจฺฉาน
ฉิต	„ ว่าสฉิตย
ฉิร	„ ว่าเสฉิยร
ฉี	„ ว่าสฉี
ฉุป	„ ว่าพระสฉุป
ฉน	„ ว่าเต้าฉน
ฉล	„ ว่าสฉลมารค

### ทกาเร ปวตฺตา วาจา

ทสทิสา	พูดกัน ว่าทศทิส
--------	-----------------

ทหร	พูดกัน	ว่าทหาร คนหนุ่ม
ทารก	„	ว่าเต็กทารก
ทารุณ	„	ว่าอียบข้าทารุณ
ทาน	„	ว่าให้ทาน
ทายก	„	ว่าพวกทายก
ทายาท	„	ว่าทายาท ว่าผู้ควรได้ทายาท
ทาส	„	ว่าทาสชาย
ทาสี	„	ว่าทาสหญิง
ทวาร	„	ว่าพระทวาร ทวารทั้ง ๙
ทุจจริต	„	ว่าประพฤติกุจจริต
ทุราจาร	„	ว่าทำตุราจาร กุทุเรศ
ทิสา	„	ว่าทิศต่าง ๆ
ราชทูโต	„	ว่าราชทูต
ทิมฺมิจิ	„	ว่าถือทิมฺมิจิ ว่ามานะ
ทุสสีโล	„	ว่าคนทุศีล
เทศ	„	ว่าประเทศ
เทศนา	„	ว่าพระเทศนา
เทวดา	„	ว่าเทวดา
โทมนสฺส	„	ว่าโทมนัส น้อยใจ
โทส	„	ว่าโทษผิด ทำโทษ
โทโส	„	ว่าเจ้าโทษ



ท <sub>ุ</sub> น <sub>ุ</sub> ต <sub>า</sub>	พุด <sub>ุ</sub> ก <sub>ั</sub> น <sub>ั</sub> ว่าพระท <sub>ุ</sub> น <sub>ุ</sub> ต <sub>ั</sub>
ท <sub>ุ</sub> ก <sub>ุ</sub> ช <sub>ิ</sub> ณ <sub>ุ</sub>	„ ว่าท <sub>ุ</sub> ศ <sub>ุ</sub> ท <sub>ุ</sub> ก <sub>ุ</sub> ช <sub>ิ</sub> ณ <sub>ุ</sub>
ท <sub>ุ</sub> ก <sub>ุ</sub> ข <sub>ุ</sub>	„ ว่าเป <sub>ุ</sub> น <sub>ุ</sub> ท <sub>ุ</sub> ก <sub>ุ</sub> ข <sub>ุ</sub> ท <sub>ุ</sub> น <sub>ุ</sub> ท <sub>ุ</sub> ก <sub>ุ</sub> ข <sub>ุ</sub>

### ธ<sub>ุ</sub>กา<sub>ุ</sub>เร ป<sub>ุ</sub>ว<sub>ุ</sub>ต<sub>ุ</sub>ต<sub>า</sub> ว<sub>า</sub>จ<sub>า</sub>

ธ <sub>ุ</sub> น <sub>ุ</sub>	พุด <sub>ุ</sub> ก <sub>ั</sub> น <sub>ั</sub> ว่าร <sub>า</sub> ช <sub>ิ</sub> ธ <sub>ุ</sub> น <sub>ุ</sub>
ธ <sub>ุ</sub> ม <sub>ุ</sub> ม <sub>ุ</sub>	„ ว่าพระธ <sub>ุ</sub> ร <sub>ุ</sub> ร <sub>ุ</sub> ม <sub>ุ</sub>
ธ <sub>ุ</sub> ม <sub>ุ</sub> ม <sub>ุ</sub> ต <sub>า</sub>	„ ว่าธ <sub>ุ</sub> ร <sub>ุ</sub> ร <sub>ุ</sub> ม <sub>ุ</sub> ต <sub>า</sub>
ธ <sub>ุ</sub> ม <sub>ุ</sub> ม <sub>ุ</sub> น <sub>ิ</sub> ย <sub>ุ</sub> ม <sub>ุ</sub>	„ ว่าธ <sub>ุ</sub> ร <sub>ุ</sub> ร <sub>ุ</sub> ม <sub>ุ</sub> น <sub>ิ</sub> ย <sub>ุ</sub> ม <sub>ุ</sub>
ธ <sub>ุ</sub> ม <sub>ุ</sub> ม <sub>ุ</sub> า <sub>ุ</sub> ส <sub>ุ</sub> น <sub>ุ</sub>	„ ว่าธ <sub>ุ</sub> ร <sub>ุ</sub> ร <sub>ุ</sub> ม <sub>ุ</sub> า <sub>ุ</sub> ศ <sub>ุ</sub> น <sub>ุ</sub>
ธ <sub>ุ</sub> ร <sub>ุ</sub> ณ <sub>ุ</sub>	„ ว่านางพระธ <sub>ุ</sub> ร <sub>ุ</sub> ณ <sub>ุ</sub> เป <sub>ุ</sub> น <sub>ุ</sub> พ <sub>ุ</sub> ย <sub>า</sub> น
ธ <sub>ุ</sub> า <sub>ุ</sub> ต <sub>ุ</sub>	„ ว่าธ <sub>ุ</sub> า <sub>ุ</sub> ต <sub>ุ</sub> ต <sub>า</sub> ง <sub>ุ</sub> ๆ
ธ <sub>ุ</sub> า <sub>ุ</sub> ร <sub>า</sub>	„ ว่าแ <sub>ุ</sub> ถ <sub>ุ</sub> ว <sub>ุ</sub> ธ <sub>ุ</sub> า <sub>ุ</sub> ร <sub>ุ</sub> ท <sub>ุ</sub> อ <sub>ุ</sub> ง <sub>ุ</sub> ธ <sub>ุ</sub> า <sub>ุ</sub> ร <sub>ุ</sub>
ธ <sub>ุ</sub> ิ <sub>ุ</sub> ต <sub>า</sub>	„ ว่าพระธ <sub>ุ</sub> ิ <sub>ุ</sub> ต <sub>า</sub>
ธ <sub>ุ</sub> ร <sub>ุ</sub>	„ ว่ามี <sub>ุ</sub> ธ <sub>ุ</sub> ร <sub>ุ</sub> ะ ไ <sub>ุ</sub> ว <sub>ุ</sub> ธ <sub>ุ</sub> ร <sub>ุ</sub> ะแ <sub>ุ</sub> ก <sub>ุ</sub> บ <sub>ุ</sub> ต <sub>ุ</sub> ร <sub>ุ</sub>
ธ <sub>ุ</sub> ต <sub>ุ</sub> ง <sub>ุ</sub> ค <sub>ุ</sub>	„ ว่าพระไป <sub>ุ</sub> ธ <sub>ุ</sub> ต <sub>ุ</sub> ง <sub>ุ</sub> ค <sub>ุ</sub> ถ <sub>ิ</sub> อ <sub>ุ</sub> ธ <sub>ุ</sub> ต <sub>ุ</sub> ง <sub>ุ</sub> ค <sub>ุ</sub>

### น<sub>ุ</sub>กา<sub>ุ</sub>เร ป<sub>ุ</sub>ว<sub>ุ</sub>ต<sub>ุ</sub>ต<sub>า</sub> ว<sub>า</sub>จ<sub>า</sub>

น <sub>ุ</sub> ข <sub>า</sub>	พุด <sub>ุ</sub> ก <sub>ั</sub> น <sub>ั</sub> ว่าพระน <sub>ุ</sub> ข <sub>า</sub>
น <sub>ุ</sub> ค <sub>ุ</sub> ร <sub>ุ</sub>	„ ว่าพระน <sub>ุ</sub> ค <sub>ุ</sub> ร <sub>ุ</sub> น <sub>ุ</sub> ค <sub>ุ</sub> ร <sub>ุ</sub> ร <sub>า</sub> ช <sub>ิ</sub> ม <sub>า</sub>
น <sub>ุ</sub> ต <sub>ุ</sub> ต <sub>า</sub>	„ ว่าพระน <sub>ุ</sub> ต <sub>ุ</sub> ต <sub>า</sub>
น <sub>ุ</sub> ร <sub>ุ</sub> ก <sub>ุ</sub>	„ ว่าน <sub>ุ</sub> ร <sub>ุ</sub> ก <sub>ุ</sub>

นลาต	พูดกัน ว่าพระนลาต
นาค	„ ว่าบวชนาค พระยานาค
นาภี	„ ว่าพระนาภี
นาม	„ ว่าพระนาม
นารายณ	„ ว่าพระนารายณ์
นาวา	„ ว่าเรือแพนาวา
นาสา	„ ว่าพระนาสา
นาสิก	„ ว่าพระนาสิก
นิทาน	„ ว่าเล่านิทาน
นิยม	„ ว่าเขานิยมกัน
นिरาส	„ ว่านिरาสร้างแรมไกล
นิเทศ	„ ว่าเนียรเทศ
นิล	„ ว่าเพชรนิล
นิมนต	„ ว่านิมนต์พระมาเทศ
นินทา	„ ว่าคำนินทา
นิจ	„ ว่าเปนนิตย์
นิจจกตต	„ ว่านิตยภัตร

### ปกาเร ปวตฺตา วาจา

ปกติ	พูดกัน ว่าดีเปนปรกติอยู่
ปการ	„ ว่าทุกประการ



ปกาส	พูดกัน ว่าหมายประกาศ
ปฏิสังขรณ์	„ ว่าช่วยบุนะปฏิสังขรณ์
ปัจจุภพ	„ ว่าเห็นประจักษ์ ว่าเห็นต่อตา
ปัจจุามิตต	„ ว่าพวกปัจจุามิตร
ปัจฉิมทีส	„ ว่าทิศประจิม
ปฏิมากร	„ ว่าพระปฏิมากร
ปฏิปกฺข	„ ว่าเป็นปฏิปักษ
ปฏิปัตติ	„ ว่าปรนนิบัติ
ปณฺณาการ	„ ว่าบรรณาการ
ปณฺธาน	„ ว่าตั้งปณฺธานปราศณา
ปณฺตี	„ ว่าของปณฺตีบรรจง
ปท	„ ว่าบทกลอน
ปทจร	„ ว่าพลบทจร
ปทฺฐจ	„ ว่าประทุฐร้าย
ปทุม	„ ว่าดอกประทุมชาติ ยาหอมประทุมชาติ
ปทุมธานี	„ ว่าเมืองปทุมธานี อุไทยธานี
ปเทศ	„ ว่าทุกประเทศ
ปธาน	„ ว่าเป็นปธาน
ปมาท	„ ว่าสบประมาทกันเล่น
ปมาณ	„ ว่าเป็นประมาณ
ปโยชน	„ ว่าผลประโยชน

ปรปกุข	พูดกัน ว่าฝ่ายปรบักษ
ปราชย	„ ว่าปราไชยพ่ายแพ้
ปรามาส	„ ว่ามาปรามาศกันเล่นเปล่า ๆ
ปริปุณฺณ	„ ว่าบริบูรณ
ปริกุขาร	„ ว่าเครื่องบริกขาร
ปริภาส	„ ว่าบริภาษตัดพ้อ
ปริมณฑล	„ ว่าเปนมปริมณฑล
ปริวาร	„ ว่าบริวาร
ปริเวณิ	„ ว่าในบริเวณแวนแคว้น
ปริสชช	„ ว่าบริสัช
ปริสุทฺธิ	„ ว่างามบริสุทธี
ปวตฺติ	„ ว่าประพตติตัวให้จงดี
ปเวณิ	„ ว่าประเพณิ
ปสงค	„ ว่าต้องประสงค
ปสาสนิ	„ ว่ามีพระประศาสนสง
ปสิทฺธิ	„ ว่าประสิทธิ ประสิทธิพร
ปสุติ	„ ว่าประสุตร
ปสิสา	„ ว่านินทาประสังสา
ปहतปหาร	„ ว่าประหัตประหาร
ปหาร	„ ว่าประหารชีวิตร
ปากฎ	„ ว่าเหนปรากฎ



ปราการ	พูดกัน	ว่าบ่อมปราการ เมืองสมุทรปราการ
บาท	„	ว่าพระบาท เงินบาท
บาป	„	ว่าบาป
บาปคุดห	„	ว่าบาปเคราะห์
ปาโมซซ	„	ว่าปรีดาปราโมทย์
ปาส	„	ว่าบาศบ่วง
ปาสาท	„	ว่าปราสาท
ปีตา	„	ว่าบิดา
ปีศาจ	„	ว่าผีปีศาจ
ปีติ	„	ว่าปีติ ปรีดี
บุรี	„	ว่าเมืองราชบุรี สาครบบุรี สระบุรี
บุริส	„	ว่าบุรุชย์
บุชา	„	ว่าบุชา
เปต	„	ว่าเปรต
โปตก	„	ว่าโปตก นกสูวโปตก
ปณณา	„	ว่ามีปัญญา
ปณจสก	„	ว่าเบญจสก
ปณณู	„	ว่านักปราชญ์
ปณณ	„	ว่าทำบุญ
ปกข	„	ว่าบักขซัน บักขแรม
ปกขา	„	ว่าบักขา
ปกขี	„	ว่าบักขี

} สัตวมีปีก

ปจฺจุปฺปนฺน	พูดกัน	ว่าแผ่นดินประจวบนั้น
ปจฺฉิม	„	ว่าทิศประจิม
ปตฺต	„	ว่าบาตรเหล็ก บาทดิน
ปตฺตนา	„	ว่าปราศตนา
ปสฺสาโว	„	ว่าไปบ้ศดาวะ
ปฏฺยงฺค	„	ว่าพระปฤษฏางค์
ปฺจฺฉนา	„	ว่าข้อปจฉนาวิสัยนั้น
ปตฺต	„	ว่าบุตรชาย
ปตฺตี	„	ว่าบุตรี บุตรหญิง
ปพฺพชฺช	„	ว่าบวชบรรพชา
ปพฺพชิต	„	ว่าบรรพชิต นักบวช
ปปฺผาส	„	ว่าผ้ากบ้บผาสะ
ปฺพพา	„	ว่าทิศบูรพา
ปฺพโพ	„	ว่าแห่พระบุพโพ
เปม	„	ว่าเปรมปรีดี
ปต		

### ผลการ

ผลิ	พูดกัน	ว่าผลประโยชน์ เหตุผล ผลไม้
ผาล	„	ว่าผาลไถนา
ผาสุก	„	ว่าอยู่เป็นผาสุกสำราญ



### ภคาเร ปวตฺตา วาจา

พล	พูดกัน	ว่าพวกพล กำลังพล
พานิช	„	ว่าพานิช พ่อค้าพานิช
พาล	„	ว่าคนพาล แลมักพาโล
พนฺธุ	„	ว่าเป็นเผ่าพันธ์
พายพฺย	„	ว่าทิศพายัพย์
พฺยาปาต	„	ว่าผูกพยาบาท
พฺยาปาร	„	ว่าพยาบาร
พิมฺพ	„	ว่าหนังสือพิมพ์ ตีพิมพ์
พฺทฺโธ	„	ว่าพระพุทฺธเจ้า
พฺทฺธรูป	„	ว่าพระพุทฺธรูป
พฺรหฺม	„	ว่าพรหม อินทร์พรหม
พฺราหฺมณ	„	ว่าพราหมณ์

### ภคาเร

ภฺร	พูดกัน	ว่าภมรกลิ้ง
ภฺย	„	ว่ามีไทย
ภฺรียา	„	ว่าภรรยา
ภฺาสา	„	ว่าภาษา
ภฺาสี	„	ว่าภาษาอักษร
ภฺาโร	„	ว่าเป็นภารธุระ
ภฺุต	„	ว่าผีภุตผีพราย

### มกาเร ปวตฺตา วาจา

มงฺกร	พูดกัน ว่าราชาเม็งกร
มจฺณา	„ ว่าหม่อมจณา นางสุพรรณมัจฉา
มชฺฌิม	„ ว่ามัธยม
มณ	„ ว่าแก้วมณี
มณฺฑป	„ ว่ามณฑป
มณฺฑล	„ ว่าเตียงมณฑล
มนฺต	„ ว่าเวทมนต์
มนฺตี	„ ว่ามนตร์
มโน	„ ว่ามโนนึก
มโนรถ	„ ว่าสมมะโนรถ
มนุสฺส	„ ว่ามนุษย์
มยฺร	„ ว่ามยุรา
มยฺรยาตุรา	„ ว่ามยุรยาตราคราย
มล	„ ว่ามลทิน
มหา	„ ว่ามหานคร มหาเปรี๊ยน
มหนฺต	„ ว่าใหญ่มหันต์
มงฺคล	„ ว่าเปนนศิริมงคล ทำการมงคล
มัส	„ ว่าผิวพระมังสา
มาตา	„ ว่ามารดา
มาตุคาม	„ ว่าหลงมาตุคาม

มาน	พูดกันว่าถือนานะทิจิ
มายา	„ ว่ามารยาสาไทย
มาร	„ ว่ายักษ์มาร
มิจณาทีฏฐิ	„ ว่าพวกมิจณาทิจิ
มิตต	„ ว่าเป็นมิตรสหายกัน
มิน	„ ว่าราชีมิน
มุนี	„ ว่าฤษีมุนี
มูโขโลกนั	„ ว่าทำการเป็นมูโขโลกกะนะ
มุตต	„ ว่าน้ำมตร
	เค้ามล
	มลคตวิวาท
	มลเหตุ
มุล	„ ว่ามลสัตว์ต่าง ๆ
	มลแรด
	มลคิน
	รากไม้
เมโฆ	„ ว่าเมฆหมอก
เมถุน	„ ว่าราชีมะถุน
เมตตะ	„ ว่าจงได้เมตตะเถิด
เมตตี	„ ว่าจงเห็นแก่ไมตรีเถิด
เมรย	„ ว่าเมไรย
เมรุ	„ ว่าเขาพระสุเมรุ งานพระเมรุ



เมส                      พุดกััน ว่าราชีเมศ  
 โมโห                    ,, ว่าเจ้าโมโหโทไซ

### ยกาเร ปวตฺตา วาจา

ยกุข                    พุดกััน ว่ายักษ  
 ยกฺขา                    ,, ว่ายักษา  
 ยกฺขิน                    ,, ว่ายักขิน  
 ยุก                      ,, ว่าเกศยุกเข็ญ  
 ยณฺณ                    ,, ว่าบุชายัญ  
 โยธา                    ,, ว่าพวกโยธา  
 โยธ                      ,, ว่านายโยธา  
 ยนฺต                    ,, ว่าเปนนนต์กสโก ผ้าพยนต์  
 ยม                      ,, ว่าพระยม  
 ยส                      ,, ว่ามียศ  
 ยาคู                    ,, ว่าโดยาคู  
 ยานั                    ,, ว่าพระราชยาน

### รกาเร ปวตฺตา วาจา

รกฺขา                    พุดกััน ว่ารักษา  
 รตฺติ                    ,, ว่าราชตรี ราตรี  
 รถ                      ,, ว่ารถเทียมสัตว์ต่าง ๆ  
 รส                      ,, ว่ารสอาหารต่าง ๆ

ราชปรีวาร	พูดกัน ว่าราชปรีวาร
ราชสาสน์	„ ว่าพระราชสาสน์
ราชา	„ ว่าพระเจ้าราชาธิราช
ราชาภิเศก	„ ว่าราชาภิเศก
รามณฺณภาษา	„ ว่าภาษารามัญ
รูป	„ ว่ารูปโฉม
รูปวณฺณ	„ ว่ารูปพรรณ
โรค	„ ว่าป่วยเป็นโรค

### ลกาเร ปวตฺตา วาจา

लग	พูดกัน ว่าได้लग
लिखित	„ ว่าลิขิต ของที่เขาเขียน
เลข	„ ว่าเขียนเลข ศักเลข
เลขา	„ เลขาว่า รอยขีดเขียน เช่นว่างามคังเลขา
โลก	„ ว่าทั่วโลกย์
โลกีย	„ ว่าการโลกีย ใจโลกีย
โลก	„ ว่าใจโลกโมห์โทสัน
โลล	„ ว่าคนโลล ฤคนโลล
โลहित	„ ว่าพระโลहित

### วกาเร ปวตฺตา วาจา

वञ्चि	พูดกัน ว่าแก้ววิเชียร ฤาเพชร
-------	------------------------------

วชฺฌมาฏ	พูดกัน	ว่านายเพชฌมาฏ
วณฺโณ	„	ว่าศรีสรรพรณ
วโย	„	ว่าทรามไวย เสื่อมไวย
วร	„	ว่าพระ แลขอพร ให้ศีลให้พร
วสุสา	„	ว่าเข้าพรรษา ออกพรรษา
วสุสนฺตอตุ	„	ว่าพรรษันตฤตุ
วสุธา	„	ว่าพนพสุธา
วิส	„	ว่าเชอวงษ์
ฌาตีวิส	„	ว่าวงษญาตี
วิสวาร	„	ว่าวงษวาร
วิสาวตาร	„	ว่าพงษาวตาร
วาจา	„	ว่าถ้อยคำวาจา
วาชี	„	ว่าม้าพาชี
วาโย	„	ว่าพระวาโยกำเร็บ
วาร	„	ว่าสระสรงวาร
วาโร	„	ว่าถึงวาระแท้แล้ว
วาสนา	„	ว่ามีวาสนา
วาหน	„	ว่าพาหะนะ
วิกถ	„	ว่าคุพิกถ
วิการ	„	ว่าคนพิการ
วิกาล	„	ว่าเวลาวิกาล ผิดเวลา



วิจารณ์	พูดกัน	ว่าพิจารณา
วิจิตร	„	ว่างามพิจิตร
วิชชา	„	ว่าวิชชามีอยู่กับตัวกลัวทำไม
วิจิติก	„	ว่าราชพิจิกร
วิตกุก	„	ว่าอย่าวิตกเลย
วิทาน	„	ว่าเพดาน
วิตุถาร	„	ว่าฟังดูวิตุถาร พิศดารจริง ๆ
วิปตฺติ	„	ว่าความวิบัติ
วิปุล	„	ว่าไพรมูลย
วิมาน	„	ว่าสวรรค์วิมาน
วิโยค	„	ว่าวิโยคโศกศัลย์
วิธ	}	ว่าความเพียร
วิธีย		
วิวาท	„	ว่าวิวาท
วิเวก	„	ว่าวิเวกวิ้งเวง
วิศาล	„	ว่าพระพิศาลศุภผล
วิสุตาส	„	ว่าพิศวาสคุ้นเคยกัน
วิเสส	„	ว่าท่านผู้วิเศษ
วิหาร	„	ว่าโบตวิหาร
วิพาร	„	ว่านางวิพาร์
เวชโซ	„	ว่าแพทยหมอ

เวท	พูดกัน ว่าเวทมนต์
เวร	„ ว่าเวรกรรม
เวลา	„ ว่าเวลาเข้าเวลาค่า
เวส	„ ว่าเพศ ผิดเพศ
เวสียา	„ ว่าหญิงแพศยา
เวสุสวณฺโณ	„ ว่าท้าวเวศสุวรรณ
เวหา	„ ว่าอากาศเวหา
เวหาส	„ ว่าเวหาศ
โวหาร	„ ว่าพูดจาโวหาร

### สกาเร ปวตฺตา วาจา

สก	พูดกัน ว่าสก เอกศกเป็นต้น
สกราช	„ ว่าศักราช
สกฏภาสา	„ ว่าภาษาสังสกฏ
สกฺกาโร	„ ว่าทำสการบูชา ส่งสการศพ
สกุขี	„ ว่าอังกษิพยาน
สณฺฐานิ	„ ว่ารูประพรรณสัณฐาน
สนฺเทห	„ ว่าสงไสยสนเทห์
สมิ	„ ว่าสมกันกับคำเรา
สมโณ	„ ว่าสมณะชีพรามณ์
สมปฺญณ	„ ว่าสมบุญ

สัมภุณา	พูดกัน	ว่าสมญา
สมคค	„	ว่าเลขสมัค
สมตถ	„	ว่าสามารถ
สติ	„	ว่าสติ สมฤติ
สภาวะ	„	ว่าสภาพ
สมคค	„	ว่าสมค
สมุฏฐาน	„	ว่าสมุฐานโรค
สร	„	ว่าสรระน้ำ
สร	„	ว่าสร ว่าพระแสงสร
สร	„	ว่าพระสรเสียง
สหาย	„	ว่าสหายรัก
สาขา	„	ว่ากิ่งก้านสาขา
สาเถยย์	„	ว่ามารยาสาไทย
สามคค	„	ว่าสามัคคี
สามิ	„	สามิว่าผู้ว่าเจ้าว่าของ
สามิภคคิโก	„	ว่ามีความสามิภคคิ
สายณห	„	ว่าเวลาสายณห
สยามภาษา	„	ว่าภาษาสยาม
สาร	„	ว่าแก่นสาร
ศาล	„	ว่าโรงศาล
ศาลา	„	ว่าศาลา



สาลิกา	พูดกัน ว่านกสาลิกา
สาสน์	„ ว่าพระศาสนา
สาหัส	„ ว่าสาหัส
สินิท	„ ว่าหวานสินิท ญาตสินิท
สีมา	„ ว่าสีมา
สิตา	„ ว่านางสิตา รอยไถ
สินเห	„ ว่าทำเสนห เสน่หา
สิร	„ ว่าพระเคียร
สิริ	„ ว่าศิริมงคลแลศรี
สลิ	„ ว่าถือศีล
สสิ	„ ว่าศีศะ
สห	„ ว่าราชสีงห์
สุขุ	„ ว่าเปนสุขสบายฤ
สุขุณ	„ ว่าสาบสุขุณไป
สุขุข	„ ว่าสุขุข
สุปนุณ	„ ว่าพระยาสุปนุณ
สุภาสิต	„ ว่าคำสุภาสิต
สุรา	„ ว่าเสพย์สุรา
สุรีย	„ ว่าสุรีย ว่าสุรย ว่ามีสุรย
สุเลข	„ ว่าสุรเลข
สุวณุณ	„ ว่าคือสุวณุณ

เสด็จตุต	พูดกัน	ว่าเสวตรฉัตร
เสโท	„	ว่าพระเสโท
เสนา	„	ว่าพวกเสนา
เสนาปติ	„	ว่าท่านเสนาบดี
เสล	„	ว่าเนินไศล
เสส	„	ว่าเหลือเศศ
โสกั	„	ว่าเศร้าโศก
โสพส	„	ว่าโสพศ เฟื่องหนึ่ง ๑๖ โสพศ คิตโสพศ
โสรวาร	„	ว่าโสรวาร วันเสาร์
โสมนสุสั	„	ว่าชื่นชมโสมนัส
สัเกต	„	ว่าเราเคยสังเกตมา
สัขาร	„	ว่าสังขาร
สัโฌ	„	ว่าพระสงฆ์
สัฆาฏี	„	ว่าผ้าสังฆาฏี
สัวจนร	„	ว่าสมพักศร
สัสย	„	ว่าสงไสย
สัสาร	„	ว่าห้วงสงสาร
สณญา	„	ว่าได้สัญญากันไว้
สัจจนสุตติ	„	ว่าสายสัจจน
สนุดานั	„	ว่าสนุดานเป็นอย่างนั้น
สคค	„	ว่าสวรรค

### หกาเร ปวตฺตา วาจา

หทย	พูดกัน ว่าดวงหไทย หฤทัย
หฺรติ	„ ว่าทิศหฺรตี
หายน	„ ว่าเปนคราวหายะนะ
หิมวนฺต	„ ว่าป่าหิมพานต์
หุตฺตาจารย์	„ ว่าโหราจารย์
เหตุ	„ ว่าเหตุ จะเกิดเหตุ
เหมนฺต	„ ว่าฤคฺเหมันต์
หิส	„ ว่าพระยาหงษ์
หิส	„ ว่าหรรษารินเริง
หตฺถ	„ ว่าพระหัตถ์
โหร	„ ว่ากรรมโหร น่าหลัง